

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 3 § i lagen om energicertifikat för byggnader

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om energicertifikat för byggnader ändras. Det föreslås ändringar i definitionen av byggnader och lokaler i byggnader som är avsedda för vissa användningsändamål och som är helt och hållet befriade från skaffandet av energicertifikat och användningen av det. Ändringsbehovet beror på att Europeiska kommissionen har konstaterat att Finlands lagstiftning inte motsvarar direktivet om byggnaders energiprestanda när det gäller vilka byggnadstyper eller utrymmen i byggnader som har lämnats utanför förfarandet med energicertifikat.

Det föreslås att simhallar, ishallar, lagerbyggnader, trafikbyggnader samt utrymmen för motorfordon i anslutning till en byggnad eller fristående sådana ska omfattas av förfarandet med energicertifikat. Byggnader som används av försvarsförvaltningen ska delvis omfattas av förfarandet. Ändringen gäller inte sådana försvarsförvaltningens byggnader vilka som sådana eller vid användning har anknytning till sekretessbelagd information. Undantaget för temporära byggnader begränsas så att endast sådana temporära byggnader som används högst två år befrias från förfarandet med energicertifikat. Skyddade byggnader börjar omfattas av förfarandet. Endast under förutsättning att byggnadens karaktär eller utseende på grund av kraven skulle ändras på ett sätt som inte kan godkännas, kan byggnaden fortfarande lämnas utanför förfarandet.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
Direktivet om byggnaders energiprestanda.....	3
Nationell lagstiftning.....	3
Europeiska kommissionens förfrågan	4
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	4
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	4
3.1 Ekonomiska konsekvenser.....	4
Allmänt.....	4
Konsekvenser för hushållen	5
Konsekvenser för företagen.....	5
Konsekvenser för staten och kommunerna.....	6
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	7
3.3 Miljökonsekvenser	7
3.4 Samhälleliga konsekvenser	8
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	8
DETALJMOTIVERING	10
1 LAGFÖRSLAG	10
2 IKRAFTTRÄDANDE	11
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	11
LAGFÖRSLAG	13
Lag om ändring av 3 § i lagen om energicertifikat för byggnader	13
BILAGA	15
PARALLELLEXT	15
Lag om ändring av 3 § i lagen om energicertifikat för byggnader	15

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Direktivet om byggnaders energiprestanda

I det omarbetade Europaparlamentets och rådets direktiv om byggnaders energiprestanda, (2010/31/EU, nedan direktivet om byggnaders energiprestanda), föreskrivs om minimikraven för förfarandet med energicertifikat för byggnader.

Enligt artikel 4.2 i direktivet om byggnaders energiprestanda får medlemsstaterna besluta att inte fastställa eller tillämpa de krav som avses i direktivet på följande kategorier av byggnader:

- a) byggnader med officiellt skydd som del av en utvald miljö, eller på grund av deras särskilda arkitektoniska eller historiska värde, i den mån överensstämmelse med vissa minimikrav avseende energiprestanda skulle medföra oacceptabla förändringar av deras särdrag eller utseende,
- b) byggnader som används för andakt och religiös verksamhet,
- c) tillfälliga byggnader som ska användas två år eller kortare tid, industrianläggningar, verkstäder och jordbruksbyggnader med lågt energibehov som inte är avsedda som bostäder samt jordbruksbyggnader som inte är avsedda som bostäder och som används inom en sektor som omfattas av ett nationellt sektorsavtal om energiprestanda,
- d) bostadshus som används eller är avsedda för användning antingen mindre än fyra månader per år eller under en begränsad del av året motsvarande en energianvändning som beräknas vara mindre än 25 procent av vad som skulle vara fallet vid helårsanvändning,
- e) fristående byggnader med en total användbar golvyta på mindre än 50 m².

Artikel 4 gäller fastställande av minimikrav avseende energiprestanda, men artikel 12.6 möjliggör att förteckningen över undantag tillämpas även vid utfärdande och användning av energicertifikat för byggnader.

I artikel 9 i direktivet om byggnaders energiprestanda föreskrivs att man vid nybyggnation ska övergå till nära-nollenergibyggnader. Miljöministeriet tillsatte den 13 januari 2015 ett lagstiftningsprojekt där den nationella lagstiftning som behövs för genomförandet av reformen bereds. Målet vid beredningen är att den regeringsproposition som anknyter till frågan ska kunna lämnas till riksdagen för behandling under höstsessionen 2016. Vid beredningsarbetet bedöms ändringsbehovet i fråga om beräkningssättet för byggnaders energiprestanda. Samtidigt granskas också värdena för de energiformsfaktorer som används vid bestämningen av byggnaders energiprestanda.

Nationell lagstiftning

För det nationella genomförandet av förfarandet med energicertifikat stiftades lagen om energicertifikat för byggnader (50/2013), nedan lagen om energicertifikat. Lagen om energicertifikat trädde i kraft vid ingången av juni 2013. I med stöd av den lagen utfärdade miljöministeriets förordning om energicertifikat för byggnader (176/2013) finns närmare bestämmelser om bland annat de uppgifter som ska uppges i energicertifikatet och om energicertifikatblanketten. Det nationella genomförandet av förfarandet med energicertifikat kompletterades genom lagen

RP 150/2015 rd

om informationssystemet för byggnaders energicertifikat (147/2015). Den lagen trädde i kraft vid ingången av maj 2015.

Bestämmelser som gäller byggnaders energiprestanda har utfärdats i markanvändnings- och bygglagen (132/1999), statsrådets förordning om energiformsfaktorerna för byggnader (9/2013), miljöministeriets förordning om byggnaders energiprestanda (2/11, Finlands byggbestämmelsesamling del D3) och miljöministeriets förordning om förbättring av byggnaders energiprestanda vid reparations- och ändringsarbeten (4/13).

Europeiska kommissionens förfrågan

Finland mottog den 2 juni 2015 en förfrågan från Europeiska kommissionen i anknytning till genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda (EU Pilot 7636/15/ENER). För fasta Finlands del gäller förfrågan till vissa delar förfarandet med energicertifikat och lagen om energicertifikat. I förfrågan konstateras att den nationella lagstiftningen delvis inte motsvarar direktivet till den del det gäller hur byggnader och utrymmen i byggnader har lämnats utanför tillämpningsområdet för kraven på energicertifikat. Enligt kommissionen lämnas mer byggnader utanför tillämpningsområdet än vad som tillåts enligt artikel 12.6, i vilken det hänvisas till den uttömmande förteckningen i artikel 4.2, i direktivet. Kommissionen konstaterar att den anser att det nationella genomförandet är felaktigt i fråga om sex punkter i förteckningen i 3 § 1 mom. i lagen om energicertifikat (punkterna 2, 3, 4, 6, 8 och 9).

I den redogörelse för fasta Finlands del som lämnades den 8 september 2015 som svar på förfrågan har till vissa delar medgetts att den nationella lagstiftningen inte motsvarar direktivet. Det har konstaterats att sådana byggnader och lokaler är en del av tillfälliga byggnader eller byggnader som uppförts för viss tid, simhallar, ishallar, lagerbyggnader, trafikbyggnader, utrymmen för motorfordon i anslutning till en byggnad eller fristående sådana samt en del av de byggnader som används av försvarsförvaltningen.

Kommissionen förkastade i sitt svar av den 16 november 2015 Finlands redogörelse som svar på förfrågan. I fråga om energicertifikat för byggnader, när det gäller fasta Finland, konstateras vidare om byggnader som felaktigt skyddats att möjligheten att lämna officiellt skyddade byggnader utanför kraven begränsas till fall där byggnadernas "särdrag eller utseende... på grund av att kraven iaktas skulle ändras på ett sätt som inte är acceptabelt". I den gällande lagen har officiellt skyddade byggnader lämnats utanför lagens tillämpningsområde. Kommissionen konstaterar att eftersom detta tilläggskrav inte har nämnts i den finländska lagstiftningen kan införlivandet av kraven i den nationella lagstiftningen fortfarande anses vara bristfälligt.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Det föreslås att lagen om energicertifikat ändras så att de bestämmelser i den nationella lagstiftningen som Europeiska kommissionens konstaterat att inte motsvarar direktivet om byggnaders energiprestanda slopas för fasta Finlands del. Därför föreslås det att lagen om energicertifikat ändras i fråga om vilka byggnader och lokaler i byggnader som lämnas utanför tillämpningen av kraven i anknytning till energicertifikat.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Allmänt

RP 150/2015 rd

Enligt befolkningsdatasystemets byggnads- och lägenhetsregister (BLR) fanns det vid utgången av 2013 sammanlagt 13 967 lagerbyggnader, av vilka 655 var industrilager, 3 169 handelslager och 10 143 övriga lagerbyggnader. Av trafikbyggnaderna var sammanlagt 388 järnvägs- och busstationer samt flyg- och hamnterminaler, 2 983 telekommunikationsbyggnader och 3 526 övriga trafikbyggnader. Det fanns 29 689 garage och servicebyggnader för fordon och 164 parkeringshus. Enligt uppgifter från undervisnings- och kulturministeriet fanns det 2014 sammanlagt 218 simhallar och badinrättningar och 220 ishallar.

Vid bedömningen av konsekvenserna i anknytning till propositionen bör det beaktas att skyldigheterna i fråga om energicertifikat gäller endast byggnader där det används energi i syfte att upprätthålla ändamålsenliga förhållanden avseende inomhusklimat i byggnadens lokaler. Av uppgifterna om antal framgår dock inte om det i byggnaden används energi för uppvärmning eller för nedkyllning. Exempelvis så används energi för de nämnda syftena endast i en del av lagerbyggnaderna samt garagen och servicebyggnaderna för fordon. Därmed börjar endast dessa byggnader omfattas av förfarandet med energicertifikat i och med reformen. Dessutom gäller skyldigheterna i anknytning till energicertifikat inte byggnader med en yta på högst 50 kvadratmeter.

Det beräknas att högst 20 000–25 000 officiellt skyddade byggnader kommer att omfattas av skyldigheterna.

För en del av dessa byggnader, i synnerhet simhallar, har det redan tidigare upprättats energicertifikat som ännu är i kraft, varför det inte finns behov av nya energicertifikat för dem. Dessutom anknyter skyldigheten att låta upprätta energicertifikat endast till vissa situationer, dvs. bygglovsförfarande, försäljning och uthyrning samt i vissa fall till skyldigheten att framlägga certifikat.

Om energianvändningen i byggnaderna minskar på grund av att de kostnadseffektiva åtgärderna för förbättring av energieffektivitet som rekommenderas i energicertifikatet vidtas, uppstår besparingar på längre sikt.

Konsekvenser för hushållen

Propositionen kommer knappast alls att inverka på hushållens ekonomiska ställning. Endast de energicertifikat för utrymmen för motorfordon, dvs. bilhallar och garage, som krävs i och med genomförandet av reformen kan medföra direkta ekonomiska konsekvenser för hushållen. Officiellt skyddade byggnader finns också i någon mån i privat ägo. Största delen av de officiellt skyddade byggnaderna har skyddats i någon plan. Antalet byggnader som skyddats i någon plan har inte statistikförts, men de uppskattas sammanlagt vara 15 000–20 000. Det är vanligt att skyddade byggnader i privat ägo är just sådana byggnader som har skyddats i en plan. Dessutom kan som exempel nämnas Gamla Raumo som ingår i förteckningen över världsarv enligt konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv och där största delen av cirka 600 byggnader är i privat ägo.

Konsekvenserna för hushållen anknyter till extra kostnader på grund av skaffande av energicertifikat eller konsekvenser på grund av att energicertifikatet används, i synnerhet vid försäljning eller uthyrning av en byggnad. Ett energicertifikat för ett befintligt egnahemshus kostade 2014 i medeltal 300—360 euro. Uppgiften baserar sig på en förfrågan som Motiva Oy gjort till dem som upprättar energicertifikat.

Konsekvenser för företagen

RP 150/2015 rd

Ekonomiska konsekvenser för företagen kan orsakas av tillfälliga byggnader eller byggnader som uppförts för viss tid som inte uppfyller den nya definitionen av en temporär byggnad privata simhallar och ishallar, lagerbyggnader och utrymmen för motorfordon. Även företag äger officiellt skyddade byggnader. Konsekvenserna uppstår på grund av behovet av att låta upprätta ett energicertifikat vid försäljning eller uthyrning av en befintlig byggnad som saknar certifikat. Även sådana nybyggnader behöver ett energicertifikat.

Priset på energicertifikat för byggnader varierar betydligt beroende av egenskaperna hos objektet. Anskaffningen av energicertifikat för sådana speciella byggnader som nämns ovan kan naturligtvis kosta mycket mer än certifikatet för ett befintligt egnahemshus, för vilket priset i medeltal är 300—360 euro.

Av dem som upprättar energicertifikat kommer det i framtiden att beställas i någon mån fler certifikat än för närvarande i och med att nya byggnader börjar omfattas av förfarandet med energicertifikat. Upprättandet av certifikat för speciella objekt, såsom officiellt skyddade byggnader, kräver vidareutbildning.

Konsekvenser för staten och kommunerna

Ekonomiska konsekvenser för staten och kommunerna orsakas av att energicertifikat måste skaffas när de ska bygga, sälja eller hyra ut sina byggnader. Bland byggnaderna finns även sådana byggnader som omfattas av skyldigheten enligt 7 § i lagen om energicertifikat att framlägga energicertifikat när en myndighet eller inrättning tillhandahåller offentliga tjänster i lokaler vars våningsyta överstiger 250 kvadratmeter i en och samma byggnad. Kostnadsökningen är beroende av antalet byggnader som myndigheten äger eller har underhållsansvar för och som kommer att omfattas av skyldigheten samt om byggnaderna redan har energicertifikat.

Bland statens och kommunernas byggnader finns tillfälliga byggnader eller byggnader som uppförts för viss tid som inte uppfyller kraven enligt den nya definitionen av temporär byggnad. Dessa är närmast skol- och daghemsbyggnader avsedda för temporärt bruk samt byggnader avsedda att vara ersättande byggnader. Dessutom äger staten eller kommunerna en del av simhallarna, ishallarna, lagerbyggnaderna, trafikbyggnaderna och utrymmena för motorfordon, eller förvaltar dem på lång tid. Det finns inte statistikuppgifter att tillgå över antalet sådana byggnader. I fråga om byggnader som används av försvarsförvaltningen bedöms konsekvenserna av den föreslagna ändringen som mycket små.

Av de skyddade byggnaderna har den största delen av byggnaderna skyddats i en plan, sammanlagt uppskattningsvis 15 000–20 000, av vilka en del ägs eller förvaltas av myndigheter. Antalet byggnader eller byggnadsgrupper som har skyddats med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010) eller de lagar som föregick den samt förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader (480/1985) är sammanlagt ca 1 100. Med stöd av avtalet mellan myndigheter om förfarandena för bevarande och skydd av nationellt värdefulla järnvägsstationsområden som ingicks 1998 har något under 900 byggnader skyddats. Antalet objekt som upptas i förteckningen över världsarv i enlighet med konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (FördrS 19/1987) är sju. De flesta av dem är byggnader.

Statens byggnadstillgångar sköts i huvudsak av Senatfastigheter. De förvaltar bland annat ett stort antal officiellt skyddade byggnader. Sällan säljs eller hyrs dessa ut till en ny hyresgäst. Det finns inte uppgifter om utrymmen där tjänster tillhandahålls för allmänheten i de byggnader som förvaltas av Senatfastigheter.

Enligt Finlands Kommunförbund har det i kommunernas energieffektivitetsavtal med arbets- och näringsministeriet eller i energiprogram utifrån invånarantalet cirka 75 procent av bygg-

beståndet inom kommunala sektorn bedömts. I fråga om de objekt i kommunerna som är mest betydande med tanke på energianvändningen har en energikartläggning redan gjorts eller kommer att göras. Utifrån den upprättas även energicertifikatet innefattande åtgärdsrekommendationer. Gamla energicertifikat förblir i kraft i enlighet med den tidpunkt när certifikaten upprättades. I det fallet att certifikatet upprättas i samband med en energikartläggning medför det inte några betydande merkostnader.

Finlands Kommunförbund bedömer att för de temporära byggnaderna i kommunernas användning, 100–200 byggnader, är den eventuella merkostnaden 100 000—200 000 euro, som är en återkommande kostnad vartannat år jämfört med vart femte år som tidigare. Antalet officiellt skyddade byggnader bedöms vara 1 500, av dem kan 600—800 komma att som nya byggnader omfattas av förfarandet med energicertifikat. Merkostnaden av engångsnatur uppskattas till 600 000—800 000 euro. Dessutom uppskattas det att kommunerna och sammanslagningarna av kommuner sammanlagt har 1 800 lagerbyggnader, av vilka cirka 900 är uppvärmda eller nerkylda. Av dessa är årligen 40—50 nybyggda, till salu eller ska hyras ut, och den årliga anskaffningskostnaden för energicertifikat ökar med 40 000—50 000 euro per år.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Reformen ökar arbetsvolymen för de statliga och kommunala myndigheterna. Myndigheternas skyldighet att se till att energicertifikat upprättas och används i samband med konstruktion, försäljning och uthyrning gäller efter reformen ett i någon mån större byggnadsbestånd än för närvarande. Den arbetsmängd som föranleds av skyldigheten att lägga fram energicertifikat bedöms också öka arbetsvolymen något.

Exempelvis Helsingfors stad har bedömt att ändringen medför skyldighet att upprätta certifikat för simhallar, ishallar, lagerbyggnader och trafikbyggnader samt för de temporära byggnader som används över två år. Staden har många temporära byggnader i synnerhet som tilläggslokaler och ersättande lokaler för skolor och daghem. Ändringen innebär att Helsingfors stad ska låta upprätta energicertifikat för uppskattningsvis ytterligare cirka 100 byggnader utöver de 700 byggnader som omfattas av den gällande lagen. I bedömningen ingår inte de officiellt skyddade byggnader som kommer att omfattas av förfarandet med energicertifikat.

Också statens uppgifter ökar. Senatfastigheter, som förvaltar bland annat ett stort antal officiellt skyddade byggnader, har bedömt att konsekvenserna av reformen är små.

Byggnaderna i fråga ökar även i någon mån tillsynsarbetet för Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet, eftersom bland annat antalet energicertifikat som omfattas av tillsynen ökar.

Propositionen ökar även till viss del behovet av anvisningar, utbildning och rådgivning i anknytning till energicertifikaten. Det bedöms att utarbetandet av anvisningar och kommunikationsmaterial i viss mån medför extra kostnader som kan täckas med befintlig finansiering.

3.3 Miljökonsekvenser

När tillämpningsområdet för energicertifikat börjar omfatta fler byggnader ökar i någon mån de genom certifikaten eftersträfvade positiva verkningarna i fråga om energisparande och ökad användning av förnybar energi i byggnader. Det nya byggnadsbeståndet som börjar omfattas av certifikatet är inte särskilt stort, varför också konsekvenserna kan förutspås bli ganska små.

Simhallar, ishallar och trafikbyggnader är specialbyggnader av den karaktären där mycket energi används eller där energianvändningen kan variera mycket beroende av den varierande

användningen. I en del av dessa byggnader har man på grund av den stora energianvändningen redan fäst särskild uppmärksamhet vid byggnadernas energieffektivitet. Därför bedöms det att upprättandet av energicertifikat och användningen av dem beroende av objekt medför mycket varierande konsekvenser med tanke på byggnadernas energieffektivitet.

Enligt nuvarande bestämmelser krävs inte upprättande eller användning av energicertifikat i fråga om bilhallar och garage. Garage i anslutning till småhus är i allmänhet under 50 m², varmed det inte heller i fortsättningen finns någon skyldighet att upprätta certifikat för dem.

Upprättandet av energicertifikat inverkar i sig inte på byggnaden, endast genomförandet av de rekommenderade åtgärder som ingår i certifikatet har inverkan. För att det med tanke på officiellt skyddade byggnaders karaktär eller utseende inte ska ingripas på ett sätt som inte kan anses vara acceptabelt, ska en byggnads speciella karaktär beaktas i åtgärdsrekommendationerna.

3.4 Samhälleliga konsekvenser

Propositionen har inga betydande samhälleliga konsekvenser.

4 Beredningen av propositionen

Reformen om de byggnader och lokaler som ska bli föremål för skyldigheterna i fråga om energicertifikat har beretts vid miljöministeriet. Beredningen har skett i samklang med vad fasta Finland har svarat på Europeiska kommissionens begäran om utredning i anknytning till genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda. I och med att kommissionen förkastade svaret beaktades vid beredningen ytterligare den anmärkning om skyddade byggnader som i fråga om energicertifikatlagstiftningen för byggnader hade föranlett förkastandet.

Yttrande om förslaget till proposition begärdes av 48 remissinstanser. Remisstiden började den 1 oktober och gick ut den 15 november 2015. Begäran om yttrande fanns framlagd på miljöministeriets webbplats och även andra aktörer än de till vilka begäran om yttrande hade distribuerats kunde lämna sitt yttrande om handlingarna. Det kom in sammanlagt 38 yttranden. Yttrande lämnades av Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet, Finsk energiindustri rf, Ensto Oy, ideella föreningen Green Building Council Finland, Helen Oy, Helsingfors stad, Konkurrens- och konsumentverket, Lempäälä kommun, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Motiva Oy, Museiverket, Mx6-Teknologi Oy och Digital Lasso Solutions Oy, Osakeyhtiö lamit.fi, Rakennustarkastusyhdistys RTY r.y., Byggnadsindustrin RT rf, Bygginformationstiftelsen sr, Rakli ry, Raksystems Insinööritoimisto Oy, Ramboll Finland Oy, Senatfastigheter, Suomen Isännöintiliitto ry, Suomen Jääkiekkoliitto - Finlands Ishockeyförbund ry, Finlands fastighetsförbund rf, Suomen Kiinteistövälijäliitto - Finlands Fastighetsmäklareförbund ry, Finlands kommunförbund rf, Suomen LVI-liitto SuLVI ry, Finlands Naturskyddsförbund rf, Finlands Egnahemsförbund rf, Företagarna i Finland rf, Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL ry, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry, Sähkölämmitysfoorumi ry, Talotekniikkateollisuus ry, TJPöwer/Timo Jokinen, DI Kauko Tulla och finansministeriet.

Yttrande begärdes och erhöles redan före den egentliga begäran om yttrande från försvarsministeriet i fråga om de byggnader som försvarsministeriet använder. I och med att kommissionen förkastade Finlands svar på begäran om utredning och det därmed blev behövt att ändra 3 § 1 mom. 6 punkten om officiellt skyddade byggnader i lagen, begärdes till denna del ytterligare yttrande av undervisnings- och kulturministeriet, museiverket och Senatfastigheter. Museiverket och Senatfastigheter lämnade yttrande. Även av Finlands Kommunförbund be-

RP 150/2015 rd

gärdes och erhöles till denna del yttrande samt på begäran också en precisering för de övriga delarna i fråga om de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna.

I yttrandena förhöll man sig i princip förstående till att vissa byggnadstyper som lämnats utanför tillämpningen av förfarandet med energicertifikat ska börja omfattas av förfarandet eller så yttrade man sig inte alls om dem. I vissa yttranden motsatte man sig reformen helt eller till vissa delar. Det ansågs att reformen i onödan ökar byråkratien och kostnaderna. Även åsikter närmast i fråga om olika byggnadstyper eller definitionen av energieffektiviteten för olika utrymmen fördes fram. I vissa yttranden ansågs det att jämförbarheten mellan certifikat som upprättats före och efter reformen försvagas.

I det utkast till regeringsproposition som sändes på remiss föreslogs även ändrade bestämmelser i fråga om utveckling av innehållet i energicertifikatet. Utkastet till proposition fick till denna del en motstridig och i vissa fall mycket negativ respons från remissinstanserna. Förslaget till proposition ansågs till denna del vara helt eller delvis bra, i behov av fortsatt utveckling eller dåligt t.ex. eftersom det inte nu föreslås att beräkningsgrunderna för energieffektivitet eller energiformsfaktorerna ska ändras. Vissa remissinstanser betonade att den innehållsmässiga ändringen av energicertifikatet inte motsvarar riksdagens uttalande i frågan. Här hänvisades till det uttalande som riksdagen godkände när riksdagen förkastade medborgarinitiativet om ändring av lagen om energicertifikat (MI 1/2014 rd). En del av remissinstanserna konstaterade att reformen om energicertifikat bör beredas tillsammans med beredningen av den lagstiftning som gäller övergång till nära—nollenergibygganden. Det konstaterades att fortgående ändringar i energicertifikatet bara försvårar saken.

Förhandlingar om utkastet till regeringsproposition har förts i enlighet med 11 § i kommunallagen (410/2015) och det har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

Vid den fortsatta beredningen stannade man för att reformarbetet indelas i två faser. Regeringens proposition om de lagändringar som behövs på grund av att den nationella lagstiftningen ska göras överensstämmande med direktivet överlämnas till riksdagen. Beredningsarbetet i fråga om den innehållsmässiga utveckling av energicertifikatet fortsätter tillsammans med det beredningsarbetet i fråga om övergången till nära—nollenergibygganden vid nybyggen som samtidigt pågår.

Utifrån utlåtandena samt behandlingen i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning kompletterades bland annat bedömningarna av konsekvenser, i synnerhet i fråga om officiellt skyddade byggnader samt de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna. I propositionen gjordes även korrigeringar av teknisk natur.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

3 §. *Byggnader som omfattas av skyldigheterna och byggnader som är befriade från dem.* Skyldigheterna i lagen om energicertifikat att skaffa energicertifikat och använda det omfattar byggnader där det används energi i syfte att upprätthålla ändamålsenliga förhållanden avseende inomhusklimat i byggnadens lokaler. Paragrafens 1 mom. upptar en förteckning över de undantag som skyldigheten inte gäller. Europeiska kommissionen har konstaterat att förteckningen till vissa delar inte motsvarar direktivet om byggnaders energiprestanda. Fasta Finland har medgett att lagstiftningen inte motsvarar direktivet i fråga om tillfälliga byggnader eller byggnader som uppförts för viss tid, simhallar, ishallar, lagerbyggnader, trafikbyggnader och utrymmen för motorfordon i anslutning till en byggnad eller fristående sådana samt byggnader som används av försvarsförvaltningen. På grund av kommissionens ståndpunkt har det ansetts befogat att föreslå ändringar även i fråga om officiellt skyddade byggnader.

Befrielse från skyldigheten i fråga om energicertifikat enligt 3 punkten har gällt tillfälliga byggnader eller byggnader som uppförts för viss tid. Dessa är byggnader som används t.ex. för tillfälliga eller ersättande ändamål, såsom baracker för olika användningsändamål. Enligt 176 § i markanvändnings- och bygglagen uppförs en tillfällig byggnad för en tid av högst fem år. Begreppet temporär byggnad används inte i den lagen. I artikel 4.2 c i direktivet om byggnaders energiprestanda begränsas undantaget till sådana tillfälliga byggnader som ska användas högst två år. Det föreslås att denna punkt i bestämmelsen ändras så att den motsvarar ordalydelsen i punkten i direktivet.

Befrielsen enligt punkt 4 har gällt industribyggnader och verkstäder, simhallar, ishallar, lagerbyggnader, trafikbyggnader samt utrymmen för motorfordon i anslutning till en byggnad eller fristående sådana. Det föreslås att de nämnda byggnaderna och utrymmena stryks i förteckningen över undantag som icke motsvarande direktivet, förutom industribyggnader och verkstäder. Dessa byggnader nämns i punkt 2 c i förteckningen över undantag i direktivet och i fråga om dem finns det inte något behov att göra ändringar i den gällande bestämmelsen.

Enligt artikel 12.1 a i direktivet om byggnaders energiprestanda krävs energicertifikat av byggnader eller byggnadsenheter som konstrueras, säljs eller hyrs ut till en ny hyresgäst. Sedvanliga utrymmen i byggnader som betjänar byggnadens huvudsakliga användningsändamål, såsom enstaka lager i bostadsbyggnader eller lagerbyggnader eller enstaka bilplatser i bilhallar är inte sådana särskilda byggnadsenheter för vars konstruktion, försäljning eller uthyrning det krävs upprättande eller användning av energicertifikat. Energicertifikat krävs när t.ex. hela lagerbyggnaden eller bilhallen säljs eller hyrs ut till en ny hyresgäst.

Enligt 6 punkten i momentet har officiellt skyddade byggnader lämnats utanför lagens tillämpningsområde. Enligt artikel 4.2 a i direktivet om byggnaders energiprestanda begränsas möjligheten att lämna officiellt skyddade byggnader utanför kraven till fall där byggnadernas "särdrag eller utseende... på grund av att kraven iakttas skulle ändras på ett sätt som inte är acceptabelt". Eftersom detta tilläggskrav inte har nämnts i den gällande bestämmelsen kan införlivandet av kraven i den nationella lagstiftningen anses vara bristfälligt. Det föreslås att denna punkt i bestämmelsen ändras så att den motsvarar ordalydelsen i punkten i direktivet.

Av lagstiftningstekniska skäl slopas dessutom i punkten omnämmandet av förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader och i stället för den nämns beslut i enlighet med lagen om skyddande av byggnadsarvet eller bestämmelser som föregick den. Dessa bestämmelser

täcker även de skyddsbeslut som utfärdats med stöd av den nämnda förordningen och som fortfarande är i kraft.

Punkt 9 i momentet har gällt byggnader som används av försvarsförvaltningen. I förteckningen över undantag i direktivet nämns inte sådana byggnader. Ingen medlemsstat i Europeiska unionen ska dock vara förpliktad att lämna sådan information vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen (artikel 346.1 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Det föreslås att undantaget i fråga om byggnader som används av försvarsförvaltningen stryks ur förteckningen över undantag, förutom när det gäller byggnader som används av försvarsförvaltningen och vilka som sådana eller vid användning har anknytning till sekretessbelagd information. Avgränsningen behövs på grund av försvarsintressen. Energicertifikat får upprättas av en behörig person och upprättandet av certifikatet förutsätter i en befintlig byggnad iakttagelser på plats. Behörigheten kan ha skaffats också i något annat land och certifikat upprättas i praktiken också från utlandet. I 146 § i markanvändnings- och bygglagen finns dessutom ett undantag som gäller byggande för försvarsändamål. Byggnader i omedelbar anknytning till försvarsändamål har avgränsats så att de inte omfattas av myndighetstillsynen för byggnadsarbete och energicertifikat inte behövs för tillståndsförfarandet.

2 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2016.

Genom den föreslagna ändringen av lagen om energicertifikat kommer nya kategorier för och lokaler i byggnader att omfattas av förfarandet med energicertifikat. Eftersom det även för redan befintliga byggnader eller lokaler av det slag som nämnts på grund av detta vid försäljning, uthyrning eller på grund av skyldighet att framlägga energicertifikat ska upprättas ett energicertifikat, finns det orsak att föreskriva om övergångsarrangemang. Genom övergångsarrangemanget säkerställs att upprättandet av certifikat inte överhoppas och att det finns tillräckligt med behöriga personer för upprättandet av energicertifikat. Det föreslås att på de byggnader som redan tagits i bruk vid lagens ikraftträdande ska det nya 3 § 1 mom. tillämpas från och med den 1 januari 2017. Till dess tillämpas på sådana byggnader och lokaler i dem de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt Europeiska kommissionens förfrågan i anknytning till genomförandet av direktivet om byggnaders energiprestanda har fasta Finland handlat i strid med det nämnda direktivet i och med att vissa kategorier av och utrymmen i byggnader har lämnats utanför förfarandet med energicertifikat. En medlemsstat är skyldig att ändra sin nationella lagstiftning så att den överensstämmer med innehållet i direktivet.

Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Genom energicertifikat för byggnader främjas byggnadernas energiprestanda och därmed ett sparsamt och hållbart sätt att genomföra användningen av naturresurser med syftet att i synnerhet stävja klimatförändringen och minska växthusgasutsläppen. I fråga om energicertifikat för byggnader medför skaffandet, upprättandet, användningen och annat förfarande i fråga om certifikaten vissa smärre begränsningar av några av de grundläggande fri- och rättigheterna, vilket dock är behövligt med tanke på uppnåendet av de nämnda målen.

I och med att fler byggnader och lokaler i byggnader än för närvarande kommer att omfattas av energicertifikaten bedöms det att de effekter som eftersträvas med hjälp av certifikaten i någon mån kommer att öka. När man genom certifikaten fäster uppmärksamhet vid byggnad-

RP 150/2015 rd

ders energiprestanda är syftet att som konsekvens få till stånd energibesparingar. Konsekvenserna vid försäljning eller uthyrning kan gälla både efterfrågan och försäljningspriser eller hyror. I enskilda avtal bestäms priserna och hyrorna dock fortfarande fritt på marknaden. Bedömningen är att den föreslagna ändringen inte inverkar på priset för energicertifikat. Egenomsskyddet enligt 15 § i grundlagen begränsas inte heller efter ändringen så att det t.ex. skulle inverka på ägarens frihet att använda sin egendom eller annars utifrån grundlagsutskottets tolkningspraxis skulle vara problematiskt (t.ex. GrUU 6/2010 rd).

Genom lagändringen föreslås det att också försvarsförvaltningens byggnader ska omfattas av förfarandet med energicertifikat. Till sådana försvarsförvaltningens byggnader till vilka eller till vars användning anknyter sekretessbelagd information utvidgas dock inte förfarandet med energicertifikat. Under beredningen av regeringspropositionen bad miljöministeriet om försvarsministeriets utlåtande i fråga om försvarsförvaltningens byggnader. Förslaget har utarbetats utifrån försvarsministeriets utlåtande. Den delvisa avgränsningen av byggnadsbeståndet att inte omfattas av förfarandet med certifikat är nödvändigt med tanke på försvarsintressen. Upprättandet av energicertifikat kräver iakttagelser på plats när certifikatet upprättas för en befintlig byggnad. Certifikat får upprättas av behöriga personer som uppfyller de föreskrivna villkoren för upprättare av energicertifikat, även andra än i Finland bosatta personer. Byggnader i omedelbar anknytning till försvarsändamål har avgränsats så att de inte omfattas av myndighetstillsynen för byggnadsarbete (146 § i markanvändnings- och bygglagen), varför energicertifikat inte behövs för byggtillstånd. Eftersom avgränsningen dessutom föreskrivs genom lag blir, med beaktande av 2 § 3 mom. i grundlagen, regleringen inte problematisk med tanke på grundlagen (t.ex. GrUU 51/2006 rd).

I övrigt medför lagändringen inte någon ändring i det som har framförts i fråga om förhållandet mellan lagen om energicertifikat och grundlagen eller lagstiftningsordningen i regeringens proposition RP 161/2012.

På ovan anförda grunder kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 3 § i lagen om energicertifikat för byggnader

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om energicertifikat för byggnader (50/2013) 3 § 1 mom. som följer:

3 §

Byggnader som omfattas av skyldigheterna och byggnader som är befriade från dem

Skyldigheterna enligt denna lag att skaffa energicertifikat och använda certifikatet omfattar byggnader där det används energi i syfte att upprätthålla ändamålsenliga förhållanden avseende inomhusklimat i byggnadens lokaler. Skyldigheterna gäller dock inte

- 1) byggnader med en yta på högst 50 kvadratmeter,
- 2) byggnader som används som semesterbostäder och som inte används för bedrivande av inkvarteringsverksamhet,
- 3) temporära byggnader som används högst två år,
- 4) industribyggnader och verkstäder,
- 5) jordbruksbyggnader som inte är avsedda för boende och som har ett lågt energibehov eller som används inom en sektor som omfattas av ett nationellt sektorsavtal om energiprestanda,
- 6) byggnader som har skyddats i en plan enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller genom ett beslut i enlighet med lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010) eller bestämmelser som föregick den, eller byggnader som är belägna i ett objekt som tagits upp på världsarvslistan enligt konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (FördrS 19/1987) eller byggnader som omfattas av ett avtal mellan myndigheter om skyddande av byggnad, under förutsättning att byggnadens karaktär eller utseende på grund av kraven skulle ändras på ett sätt som inte kan godkännas,
- 7) kyrkor eller andra av ett religionsamfund ägda byggnader vilka endast har utrymmen för samling eller andakt eller verksamhet som tjänar dessa,
- 8) växthus, skyddsrum eller någon annan byggnad vars användning för sitt syfte försvåras oskäligt om bestämmelserna och föreskrifterna om byggnaders energiprestanda tillämpas på dem, eller
- 9) byggnader som används av försvarsförvaltningen och vilka som sådana eller vid användning har anknytning till sekretessbelagd information.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på byggnader och sådana lokaler i byggnader som tagits i bruk före lagens ikraftträdande dock först från och med den 1 januari 2017. Till dess tillämpas på sådana byggnader och lokaler i dem de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

RP 150/2015 rd

Helsingfors den 7 januari 2016

Vid förhinder för statsministern, kommun- och reformminister

Anu Vehviläinen

Jordbruks- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

Lag

om ändring av 3 § i lagen om energicertifikat för byggnader

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om energicertifikat för byggnader (50/2013) 3 § 1 mom. som följer:

Gällande lag

3 §

Byggnader som omfattas av skyldigheterna och byggnader som är befriade från dem

Skyldigheterna i denna lag att skaffa energicertifikat och använda det omfattar byggnader där det används energi i syfte att upprätthålla ändamålsenliga förhållanden avseende inomhusklimat i byggnadens lokaler. Skyldigheterna gäller dock inte

1) byggnader med en yta på högst 50 kvadratmeter,

2) byggnader som används som semesterbostäder och som inte används för bedrivande av inkvarteringsverksamhet,

3) tillfälliga byggnader eller byggnader som uppförts för viss tid,

4) industribyggnader och verkstäder, *simhallar, ishallar, lagerbyggnader, trafikbyggnader samt utrymmen för motorfordon i anslutning till en byggnad eller fristående sådana,*

5) jordbruksbyggnader som inte är avsedda för boende och som har ett lågt energibehov eller som används inom en sektor som omfattas av ett nationellt sektorsavtal om energiprestanda,

6) byggnader som har skyddats i en planligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999), genom ett beslut i enlighet med förordningen om skydd för staten tillhöriga byggnader (480/1985), lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010), eller lagar som föregick den, eller byggnader som är belägna i ett objekt som tagits upp på världsarvslistan enligt konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (FördrS 19/1987) eller byggnader som omfattas av ett avtal mellan myndigheter om skyddande av

Föreslagen lydelse

3 §

Byggnader som omfattas av skyldigheterna och byggnader som är befriade från dem

Skyldigheterna enligt denna lag att skaffa energicertifikat och använda certifikatet omfattar byggnader där det används energi i syfte att upprätthålla ändamålsenliga förhållanden avseende inomhusklimat i byggnadens lokaler. Skyldigheterna gäller dock inte

1) byggnader med en yta på högst 50 kvadratmeter,

2) byggnader som används som semesterbostäder och som inte används för bedrivande av inkvarteringsverksamhet,

3) *temporära byggnader som används högst två år,*

4) industribyggnader och verkstäder,

5) jordbruksbyggnader som inte är avsedda för boende och som har ett lågt energibehov eller som används inom en sektor som omfattas av ett nationellt sektorsavtal om energiprestanda,

6) byggnader som har skyddats i en plan enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller genom ett beslut i enlighet med lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010) eller *bestämmelser* som föregick den, eller byggnader som är belägna i ett objekt som tagits upp på världsarvslistan enligt konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (FördrS 19/1987) eller byggnader som omfattas av ett avtal mellan myndigheter om skyddande av byggnad, *under förutsättning att byggnadens karaktär eller ut-*

byggnad,

7) kyrkor eller andra av ett religionssamfund ägda byggnader vilka endast har utrymmen för samling eller andakt eller verksamhet som tjänar dessa,

8) växthus, skyddsrum eller någon annan byggnad vars användning för sitt syfte försvåras oskäligt om bestämmelserna och föreskrifterna om byggnaders energiprestanda tillämpas på dem, eller

9) byggnader som används av försvarsförvaltningen.

seende på grund av kraven skulle ändras på ett sätt som inte kan godkännas,

7) kyrkor eller andra av ett religionssamfund ägda byggnader vilka endast har utrymmen för samling eller andakt eller verksamhet som tjänar dessa,

8) växthus, skyddsrum eller någon annan byggnad vars användning för sitt syfte försvåras oskäligt om bestämmelserna och föreskrifterna om byggnaders energiprestanda tillämpas på dem, eller

9) byggnader som används av försvarsförvaltningen och vilka som sådana eller *vid användning har anknytning till sekretessbelagd information.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas på byggnader och sådana lokaler i byggnader som tagits i bruk före lagens ikraftträdande dock först från och med den 1 januari 2017. Till dess tillämpas på sådana byggnader och lokaler i dem de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.